

**GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY
W GMINIE JASIEŃ NA LATA 2024-2026**

Jasień, kwiecień 2024 r.

Adnotacja:

Usunięcie barier i zapewnienie dostępności dla wszystkich obywateli, w tym przede wszystkim osób doświadczających trudności w mobilności czy percepcji, stanowi jedno z kluczowych zadań państwa urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej. Dokument został opracowany zgodnie z Wytycznymi dotyczącymi realizacji zasad równościowych w ramach funduszy unijnych na lata 2021-2027 i Standardami dostępności dla polityki spójności 2021-2027 i mając na uwadze dostosowane dla osób z niepełnosprawnością wzroku tekst dokumentu nie został wyjustowany. Zastosowano odpowiednie formatowanie treści, czcionkę bezszeryfową oraz interlinię.

Spis treści

I. Wprowadzenie	4
II. Podstawa prawna programu	4
III. Zadania samorządu gminnego w zakresie wspierania rodziny	5
IV. Zasoby instytucjonalne.....	6
V. Diagnoza społeczna	6
V.1. Demografia i procesy ludnościowe	6
V.2. Rynek pracy – charakterystyka bezrobocia.....	9
V.3. Wsparcie rodziny w systemie pomocy społecznej – charakterystyka wybranych obszarów	10
VI. Analiza SWOT	25
VII. Cele Programu.....	27
VIII. Kierunki interwencji	29
IX. Adresaci Programu	37
X. Oczekiwane rezultaty	37
XI. Finansowanie Programu.....	38
XII. Monitoring i ewaluacja.....	38
XIII. Podsumowanie	38
XIV. Spis wykresów i tabel	39

I. Wprowadzenie

Gminny program wspierania rodziny w gminie Jasień na lata 2024-2026 (zwany dalej Programem) to dokument strategicznego działania i podejmowania interwencji w ramach ochrony rodziny, która doświadcza trudności opiekuńczo-wychowawczych oraz przeżywa kryzys wywołany różnymi czynnikami. Podstawą opracowania dokumentu jest ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej¹, która nakłada na gminę obowiązek podejmowania działań wspierających rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Ustawa zakłada w szczególności wzmocnienie działań profilaktycznych i doskonalenie metod pracy z rodziną, na rzecz pozostawienia w niej dziecka lub jego powrotu do rodziny naturalnej. Zaplanowane działania na rzecz ochrony rodziny będą skuteczne w momencie korelacji różnych działań społecznych oraz współpracy różnych instytucji włączających. Działania pomocowe na poziomie gminy polegają przede wszystkim na udzielaniu rodzinie wsparcia w przezwyciężaniu trudności, aby w efekcie nie doszło do umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, a jeżeli dojdzie do tego rodzaju interwencji, do stworzenia takich warunków w funkcjonowaniu rodziców dziecka, aby możliwy był powrót dziecka pod opiekę rodziny biologicznej.

W oparciu o diagnozę środowiska lokalnego w kontekście problemów społecznych opracowany został 3-letni *Gminny program wspierania rodziny w gminie Jasień na lata 2024-2026*. Diagnoza została sporządzona na podstawie materiałów własnych, danych i sprawozdań z działalności Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jasieniu (zwanego dalej MGOPS). Program ukierunkowany jest na problemy rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, określa cele i wyznacza kierunki działań, które pozwolą wzmocnić rolę i funkcję rodziny, jako naturalnego i właściwego środowiska rozwoju dziecka.

II. Podstawa prawna programu

Gminny program wspierania rodziny w gminie Jasień na lata 2024-2026 uwzględnia następujące akty prawne:

1. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
2. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
3. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
4. Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy,
5. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
6. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,

¹ Dz. U. 2011 nr 149 poz. 887.

7. Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”,
8. Ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci,
9. Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych,
10. Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

III. Zadania samorządu gminnego w zakresie wspierania rodziny

Zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należą:

1. Opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny;
2. Tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
3. Tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:
 - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
 - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
 - c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;
4. Finansowanie:
 - a) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
 - b) kosztów związanych z udzielaniem pomocy ponoszonych przez rodziny wspierające;
5. Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;
6. Sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie;
7. Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy².

Mając na względzie powyższe uregulowania, założenia do ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz zasadę dobra dziecka i dobra rodziny opracowano *Gminny program wspierania rodziny w gminie Jasień na lata 2024-2026*.

² Art. 176 Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

IV. Zasoby instytucjonalne

Program będzie służył realizacji gminnej polityki rodzinnej na terenie gminy Jasień. W gminie funkcjonują różnorodne instytucje i organizacje, realizujące zadania na rzecz dziecka i rodziny. Stanowią one swoisty kapitał umożliwiający prowadzenie szerokiego, instytucjonalnego i interdyscyplinarnego wsparcia dla rodzin.

Skuteczna pomoc dla rodzin przeżywających trudności w pełnieniu ról opiekuńczo-wychowawczych, jak i skuteczna ochrona dzieci, może być osiągnięta poprzez współpracę przedstawicieli następujących instytucji:

- 1) Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jasieniu;
- 2) placówek oświatowych;
- 3) instytucji kultury;
- 4) placówek służby zdrowia;
- 5) organizacji społecznych działających na obszarze gminy;
- 6) Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- 7) Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

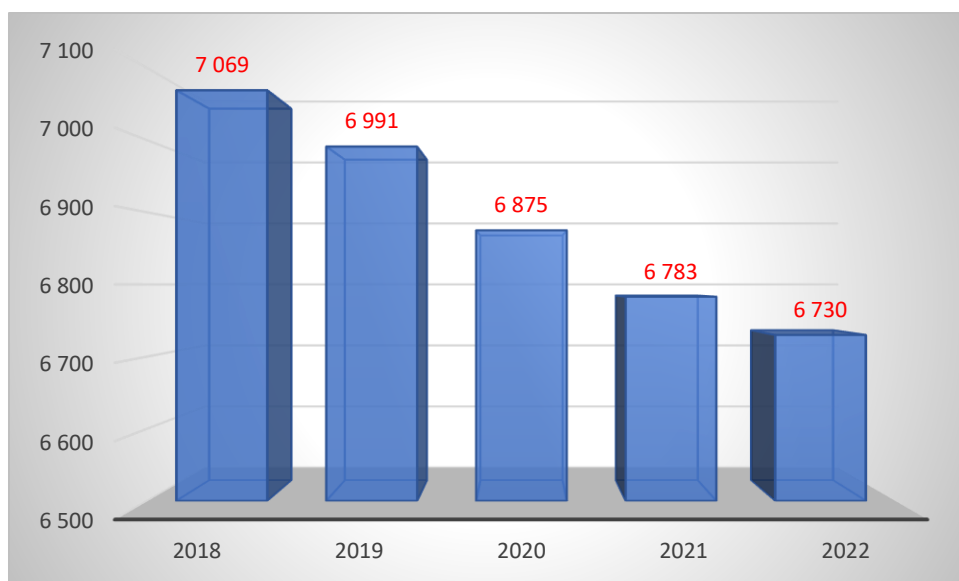
V. Diagnoza społeczna

V.1. Demografia i procesy ludnościowe

Jasień – gmina miejsko-wiejska w województwie lubuskim, w powiecie żarskim. Siedziba gminy to Jasień. Według ewidencji ludności na dzień 31 grudnia 2022 r. gminę zamieszkiwało 6 730 mieszkańców. Kobiety stanowiły 50% liczby ludności. Gęstość zaludnienia w gminie wynosi 51,4 osoby na km². Gmina Jasień administracyjnie podzielona jest na 17 sołectw, do których należą: Bieszków, Bronice, Budziechów, Golin, Guzów, Jabłoniec, Jasionna, Jurzyn, Jaryszów, Mirkowice, Lisia Góra, Lipsk Żarski, Roztoki, Świbna, Wicina, Zabłocie oraz Zieleniec.

Cechą charakterystyczną gminy pod względem demograficznym jest systematyczny spadek liczby ludności, co jest znamienne dla większości gmin na terenie Polski. W analizowanych latach 2018-2022 liczba mieszkańców na terenie gminy Jasień legła zmniejszeniu o 339 osób. W Jasieniu zamieszkuje blisko 58% ogółu mieszkańców gminy. Ludność gminy Jasień nie jest zróżnicowana pod względem liczby mężczyzn i kobiet. Mężczyźni i kobiety stanowią po 50% ludności gminy i ta tendencja utrzymuje się od wielu lat.

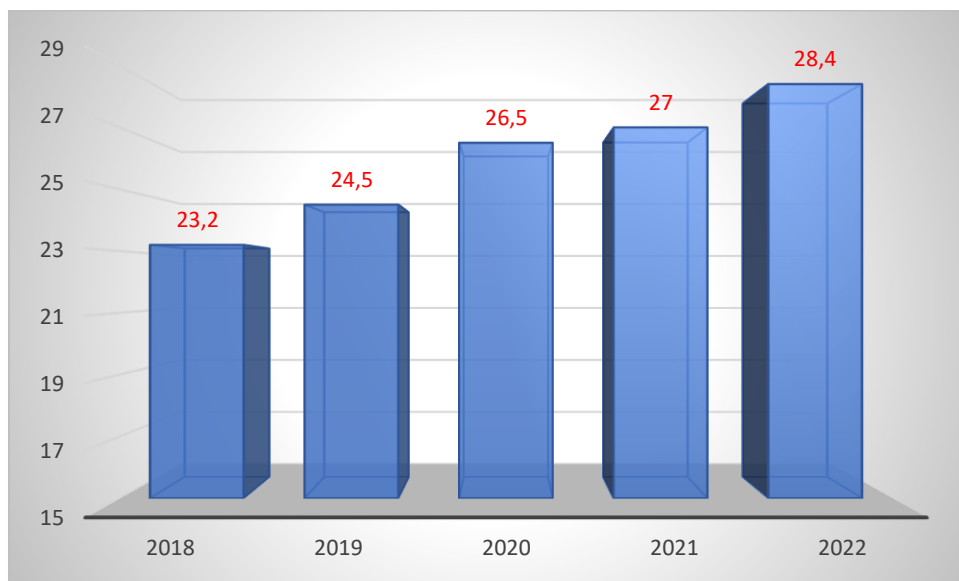
Wykres 1 Liczba ludności w gminie Jasień w latach 2018-2022

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

Gmina Jasień, tak jak cały kraj, dotknięta jest również niekorzystnymi gospodarczo zmianami w strukturze wiekowej ludności. Zjawisko „starzenia się populacji” postępuje powoli, ale jest trwałym trendem społecznym niosącym poważne zagrożenia społeczno-ekonomiczne na przyszłość. W 2022 r. współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi na terenie gminy Jasień wynosił 28,4 p.p., co wskazuje na wzrost tego wskaźnika w analizowanych latach o 5,2 punktów. Wzrost liczby osób starszych, często zależnych, niedołączonych, schorowanych może pogłębiać problem wielu rodzin na terenie gminy.

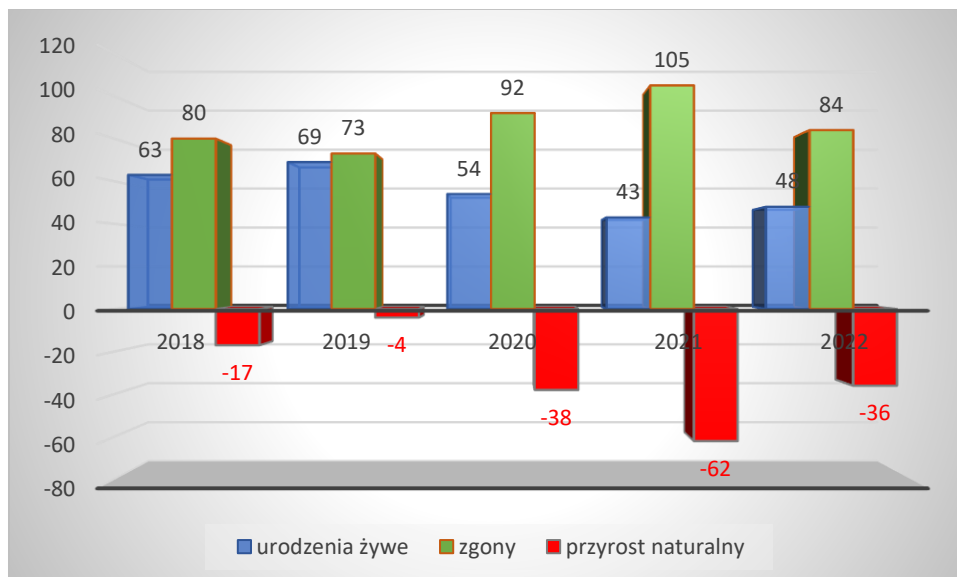
Wykres 2 Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi w gminie Jasień latach 2018-2022

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

Gminę Jasień charakteryzuje ujemny przyrost naturalny, który na koniec roku 2022 wyniósł -36 osób. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu -5,33 na 1000 mieszkańców gminy. Od kilku lat utrzymuje się tendencja ujemnego przyrostu naturalnego, która w okresie pandemii pogłębiła się. Na poniższym wykresie zobrazowano stosunek liczby urodzeń względem liczby zgonów.

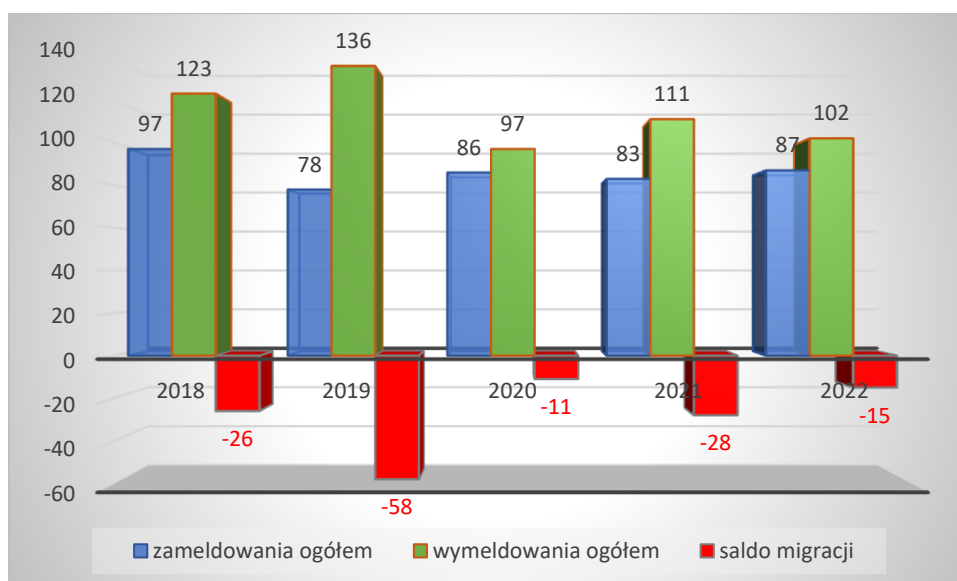
Wykres 3 Przyrost naturalny w gminie Jasień w latach 2018-2022

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

W 2022 r. na terenie gminy Jasień odnotowano 87 zameldowania ogółem oraz 102 wymeldowania, w wyniku czego saldo migracji na terenie gminy wynosiło -15 osób. W analizowanych latach 2018-2022 saldo migracji przyjmowało ujemne wartości, co również miało wpływ na spadek liczby ludności na terenie gminy.

Wykres 4 Saldo migracji w gminie Jasień w latach 2018-2022

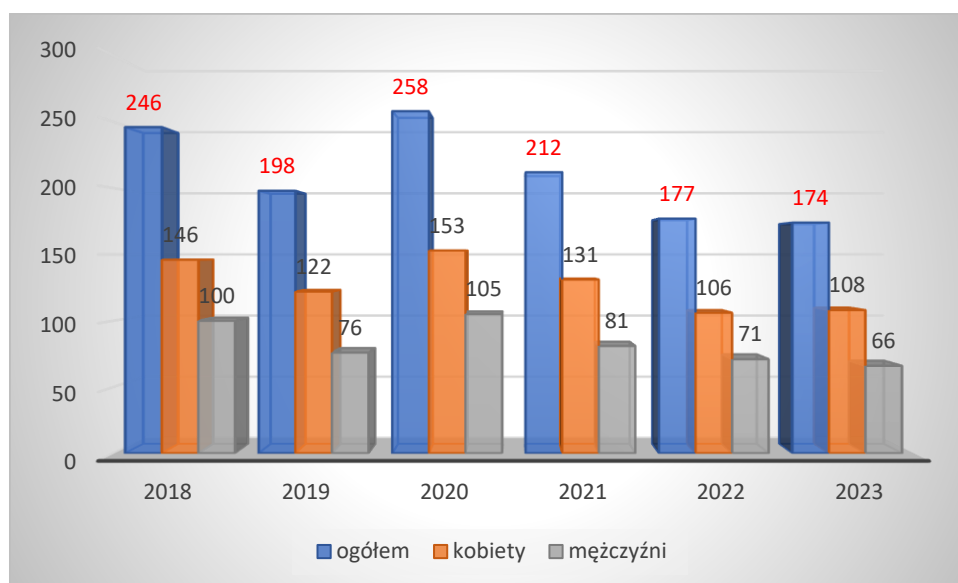

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

V.2. Rynek pracy – charakterystyka bezrobocia

Dane statystyczne na koniec grudnia 2023 r. wskazują, że w gminie Jasień odnotowano łącznie 174 osoby bezrobotne. Wśród nich 108 stanowiły kobiety a 66 mężczyźni. W latach 2018-2023 odnotowywano w gminie spadek liczby osób bezrobotnych. Jednakże w 2020 r. w wyniku sytuacji epidemiologicznej kraju liczba osób bezrobotnych uległa zwiększeniu o 60 osób w porównaniu z 2019 r. Po okresie pandemii nastąpiła stabilizacja na lokalnym rynku pracy i poziom bezrobocia systematycznie maleje, jednakże warto zauważyć, że zdecydowanie większy spadek liczby osób bezrobotnych odnotowuje się wśród mężczyzn niż wśród kobiet.

Wykres 5 Liczba osób bezrobotnych w gminie Jasień w latach 2018-2023

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

Wśród osób bezrobotnych najliczniejszą grupę stanowią osoby długotrwale bezrobotne. W 2023 r. odnotowano 76 osób długotrwale bezrobotnych i ich liczba zmniejszyła się w analizowanych latach 2018-2023 o 59 osób. Liczba osób po 50 roku życia pozostających bez zatrudnienia w 2023 r. z terenu gminy Jasień wynosiła 38 osób, a liczba bezrobotnych do 30 roku życia wynosiła 39 osób. Problem ze znalezieniem zatrudnienia na terenie gminy widnieje wśród grupy ludzi młodych, których liczba jest porównywalna do bezrobotnych po 50 roku życia.

Tabela 1 Liczba osób znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy w latach 2018-2023

Wyszczególnienie	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Bezrobotni do 25 roku życia	22	20	26	18	24	22
Bezrobotni do 30 roku życia	56	51	61	55	49	39
Bezrobotni po 50 roku życia	72	53	60	55	38	38
Długotrwale bezrobotni	135	115	127	126	93	76

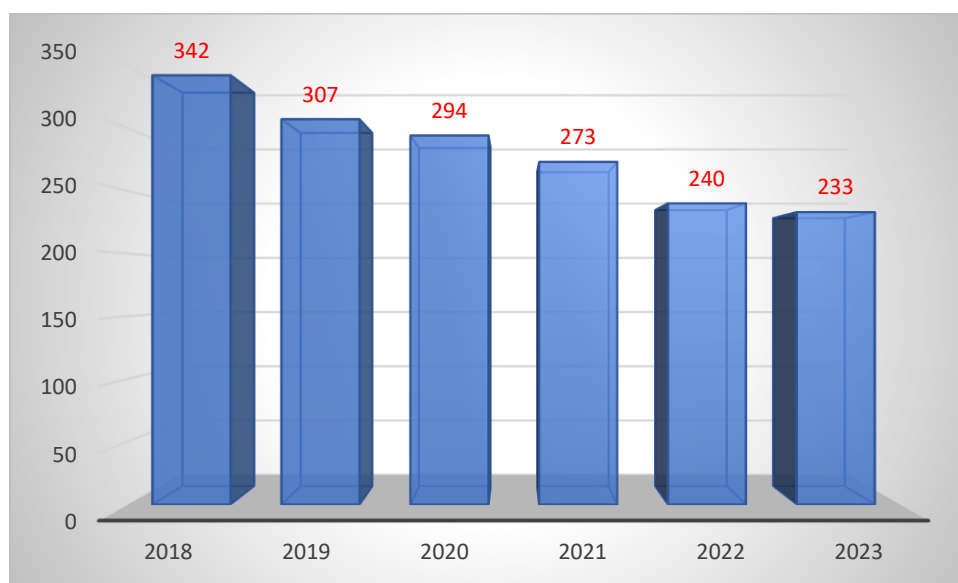
Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

V.3. Wsparcie rodziny w systemie pomocy społecznej – charakterystyka wybranych obszarów

Zadania z zakresu pomocy społecznej na terenie gminy Jasień realizuje przede wszystkim Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jasieniu. Celem działania MGOPS jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne zasoby, uprawnienia i możliwości. Zadania MGOPS skupiają się także na wspieraniu osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb, umożliwienie im życia w warunkach godnych człowieka, zapobieganie powstaniu nowych problemów społecznych przez podejmowanie działań zmierzających do usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem, a także wspieranie rodzin wychowujących dzieci poprzez finansowe wsparcie na pokrycie potrzeb związanych z ich wychowaniem.

Liczba osób korzystających ze świadczeń na podstawie wydanych decyzji w 2023 r. wynosiła 233 osoby. W latach 2018-2023 liczba osób korzystających z pomocy na podstawie wydanych decyzji uległa zmniejszeniu o 109 osób, co wskazuje na poprawę warunków życia mieszkańców gminy oraz mniejszą potrzebę korzystania z pomocy społecznej w zakresie świadczeń.

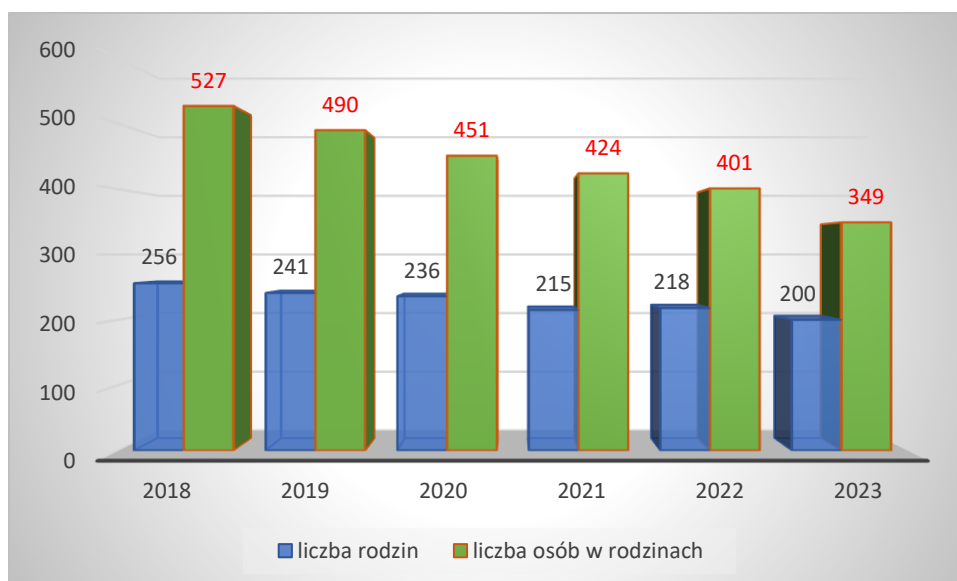
Wykres 6 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na podstawie wydanych decyzji w latach 2018-2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z MGOPS w Jasieniu

W 2023 r. z pomocy społecznej skorzystało łącznie 200 rodzin, w których znajdowało się 349 osób. W analizowanym okresie ostatnich 6 lat liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej uległa systematycznemu zmniejszeniu. Nawet w okresie pandemii czy w obecnej trudnej sytuacji gospodarczej kraju na terenie gminy nie odnotowano wzrostu liczby osób korzystających z pomocy społecznej.

Wykres 7 Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy społecznej w latach 2018-2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z MGOPS w Jasieniu

Spadek liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej potwierdza poprawę funkcjonowania rodzin pod względem finansowym, jednakże należy podkreślić, że wraz ze spadkiem tego wskaźnika nie zmniejsza się potrzeba udzielania wsparcia niefinansowego, gdyż systematycznie wzrasta potrzeba udzielania pomocy i wsparcia rodzinom w zakresie pracy socjalnej. Tym samym zwiększa się zakres świadczenia pomocy społecznej, gdyż wsparcie niefinansowe staje się pilniejszą potrzebą niesienia pomocy. Wiele współczesnych rodzin przeżywa kryzys w sprawowaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, boryka się z problemem demoralizacji dzieci i młodzieży, ma problemy z prawidłowym gospodarowaniem budżetem domowym i sprawowaniem funkcji rodzicielskich. Rodziny dysfunkcyjne często nie potrzebują wsparcia finansowego, lecz np., pomocy psychologicznej, prawnej czy wsparcia asystenta rodziny.

Z danych MGOPS w Jasieniu wynika, że **pracą socjalną** w 2023 r. objętych było 194 rodziny, wśród których z 1 rodziną zawarto kontrakt socjalny. W roku 2018 liczba rodzin objętych pracą socjalną wynosiła 248 i była to najwyższa wartość w analizowanych latach 2018-2023. Dane dowodzą, że pracą socjalną obejmowanych jest porównywalna liczba rodzin do tych, które korzystają z pomocy finansowej.

Tabela 2 Liczba rodzin objętych pracą socjalną w gminie Jasień w latach 2018-2023

Wyszczególnienie	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba rodzin objętych pracą socjalną	248	236	217	202	217	194
Liczba rodzin – kontrakt socjalny	-	-	1	7	4	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z MGOPS w Jasieniu

MGOPS w Jasieniu **realizuje program dożywiania dzieci w szkołach** w ramach rządowego program "Posiłek w szkole i w domu na lata 2019-2023"³. Pomocą w formie pokrycia kosztów jednego gorącego posiłku w szkole w 2023 r. objęto 45 dzieci wychowujących się w rodzinach o trudnej sytuacji materialnej. Łącznie z pomocy na dożywianie w 2023 r. skorzystało 38 rodzin, w tym 64 osoby. W analizowanym okresie lat 2018-2023 r. odnotowano zmniejszającą się liczbę rodzin, osób i dzieci korzystających z programu pomocy na dożywianie. Liczba rodzin w ostatnich 6 latach korzystająca z tej formy pomocy zmniejszyła się o 34 rodziny, w tym o 66 osób i 57 dzieci. Potwierdzać to może lepszą sytuację materialną i finansową mieszkańców gminy, jak również może wynikać to z rozszerzenia programu 500+.

Tabela 3 Liczba rodzin, osób i dzieci korzystających z pomocy dożywiania w latach 2018-2023

Wyszczególnienie	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba rodzin	72	54	47	48	36	38
Liczba osób	130	105	80	76	60	64
Liczba dzieci	102	79	56	56	45	45

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z MGOPS w Jasieniu

MGOPS w Jasieniu udziela rodzinom najbardziej potrzebującym wsparcia w postaci finansowej oraz niefinansowej. Forma pomocy w postaci świadczeń pieniężnych to przede wszystkim **zasiłki stałe, okresowe i celowe**, z których korzystają osoby znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej. W latach 2018-2023 zmniejszyła się liczba przyznanych wszystkich rodzajów zasiłków. W 2023 r. przyznano 59 zasiłków stałych, 100 zasiłków celowych, 48 okresowych oraz 25 specjalnych zasiłków celowych.

Tabela 4 Liczba przyznanych zasiłków stałych, okresowych i celowych w gminie Jasień w latach 2018-2023

Wyszczególnienie	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Zasiłek stały	87	83	71	64	63	59
Zasiłek celowy	478	396	178	169	138	100
Specjalny zasiłek celowy	128	127	147	133	93	25
Zasiłek okresowy	131	132	106	99	71	48

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z MGOPS w Jasieniu

Do głównych powodów korzystania z zasiłków stałych, okresowych i celowych w gminie Jasień należą: długotrwała lub ciężka choroba, ubóstwo, niepełnosprawność oraz bezrobocie. W 2023 r. z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby 142 rodziny skorzystały z oferowanych zasiłków. Z powodu ubóstwa zasiłki otrzymały 114 rodzin, z powodu niepełnosprawności z pomocy w formie zasiłków skorzystało 107 rodzin. Z kolei z powodu bezrobocia wsparcie w postaci zasiłków otrzymało

³ W latach 2016-2018 program ten nazywał się „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”.

78 rodzin. Należy podkreślić, że z powodu bezrobocia i ubóstwa systematycznie malej liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej. Jednak z powodu niepełnosprawności czy długotrwałej choroby liczba zasiłków utrzymuje się na porównywalnym poziomie od 6 lat, co wskazuje na nieustanną potrzebę wspierania osób niepełnosprawnych czy schorowanych.

Tabela 5 Liczba rodzin korzystających z zasiłków według powodu przyznanej pomocy w latach 2018-2023

Wyszczególnienie	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Alkoholizm	25	32	26	24	23	22
Bezdomność	7	8	9	10	7	8
Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych (rodzina wielodzietna)	24	16	11	7	6	10
Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych (rodzina niepełna)	29	23	25	22	16	12
Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	55	45	39	35	32	27
Bezrobocie	122	110	105	103	90	78
Przemoc w rodzinie	2	0	0	2	0	1
Długotrwała lub ciężka choroba	193	178	174	156	144	142
Niepełnosprawność	138	120	113	102	93	107
Potrzeba ochrony macierzyństwa	19	26	25	21	22	22
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	5	3	3	4	7	4
Ubóstwo	176	148	148	129	124	114
Zdarzenia losowe	1	2	1	2	4	1

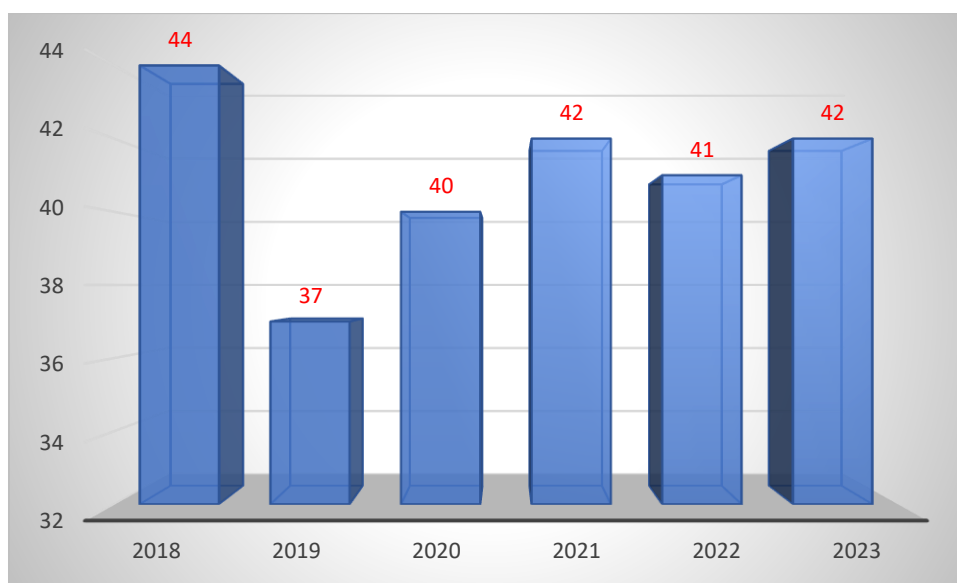
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z MGOPS w Jasieniu

Wśród osób korzystających z pomocy społecznej na terenie gminy Jasień dużą grupę stanowią **osoby niepełnosprawne**. Osoby takie narażone są również na zagrożenie wykluczeniem społecznym, ze względu na swoje ograniczenia (często natury fizycznej). Niewystarczający poziom wyposażenia miejsc użyteczności publicznej do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych jest częstą przyczyną ich nieintegrowania się ze środowiskiem lokalnym. Również brak zapewnienia w wystarczającym stopniu opieki medycznej i geriatrycznej stanowi istotny problem społeczny, z jakim boryka się współczesne społeczeństwo.

Zgodnie z treścią ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona, przysługuje pomoc w formie usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych. Usługi

opiekuńcze obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczno-sanitarną, pielęgnację zleconą przez lekarza oraz zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Chorzy korzystają z usług w wymiarze od kilku godzin tygodniowo do kilku godzin dziennie w zależności od zdolności do samoobsługi oraz możliwości rodziny w zakresie zabezpieczenia potrzeb chorego. Zauważyć należy, że liczba osób korzystających z pomocy w formie usług opiekuńczych na terenie gminy uległa zmniejszeniu. W 2023 r. z **usług opiekuńczych** skorzystały 42 osoby i ich liczba w analizowanych latach 2018-2023 utrzymuje się na zbliżonym poziomie.

Wykres 8 Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych w gminie Jasień w latach 2018-2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z MGOPS w Jasieniu

Rozwój medycyny oraz poprawa warunków życia powodują, że średnia długość życia ludności w Polsce systematycznie wydłuża się. Jednocześnie starość wiąże się z ogólnym pogorszeniem stanu zdrowia oraz chorobami specyficznymi dla podeszłego wieku. Osoby starsze są grupą społeczną, która wymaga odpowiedniego wsparcia i pomocy. Jednak nie zawsze na taką pomoc mogą liczyć ze strony rodziny. W społeczeństwie zanika model rodziny wielopokoleniowej. Osoby starsze często pozostają same w swoim miejscu zamieszkania, a pogarszający się stan zdrowia oraz niepełnosprawność utrudniają samodzielne funkcjonowanie. Zjawisko starzenia się ludności wiąże się z nowymi wyzwaniami w ramach pomocy społecznej. Dotyczą one zarówno rozwoju usług opiekuńczych, ale także aktywizowania seniorów do życia w społeczności lokalnej. MGOPS w Jasieniu realizuje zadania na rzecz osób starszych.

W Jasieniu funkcjonuje **Dom Dziennego Pobytu Seniora**. Jest to placówka dziennego pobytu dla osób starszych. Dom obejmuje pomocą osoby z terenu miasta i gminy Jasień. Członkowie Domu nie ponoszą odpłatności za pobyt. DDPS jest utworzony dla 30 osób, finansowany jest ze środków

własnych Gminy. Dom Dziennego Pobytu Seniora funkcjonuje codziennie w dni robocze od godz. 9.00 do 13.00.

Urząd Miejski na terenie gminy udziela wsparcia finansowego w postaci **świadczeń opiekuńczych**, z których wynika, że wzrasta głównie liczba udzielanych świadczeń pielęgnacyjnych, co prezentuje poniższa tabela.

Tabela 6 Liczba świadczeń pielęgnacyjnych, zasiłków pielęgnacyjnych i świadczeń opiekuńczych w latach 2018-2023

Świadczenia opiekuńcze	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Zasiłek pielęgnacyjny – ogółem	3509	3499	3266	3362	3338	3179
Zasiłek pielęgnacyjny – dla niepełnosprawnego dziecka	562	561	524	575	593	570
Zasiłek pielęgnacyjny – osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności	2159	2139	1990	2015	2000	1845
Zasiłek pielęgnacyjny – osobie, która ukończyła 75 lat	0	0	0	0	0	0
Zasiłek pielęgnacyjny – osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21 roku życia	788	799	752	772	745	764
Świadczenie pielęgnacyjne	452	504	558	820	862	983
Specjalny zasiłek opiekuńczy	269	243	147	53	24	22
Świadczenia opiekuńcze – ogółem (zasiłek pielęgnacyjny, świadczenia pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy)	4230	4246	3971	4235	4224	4184

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z UM Jasień

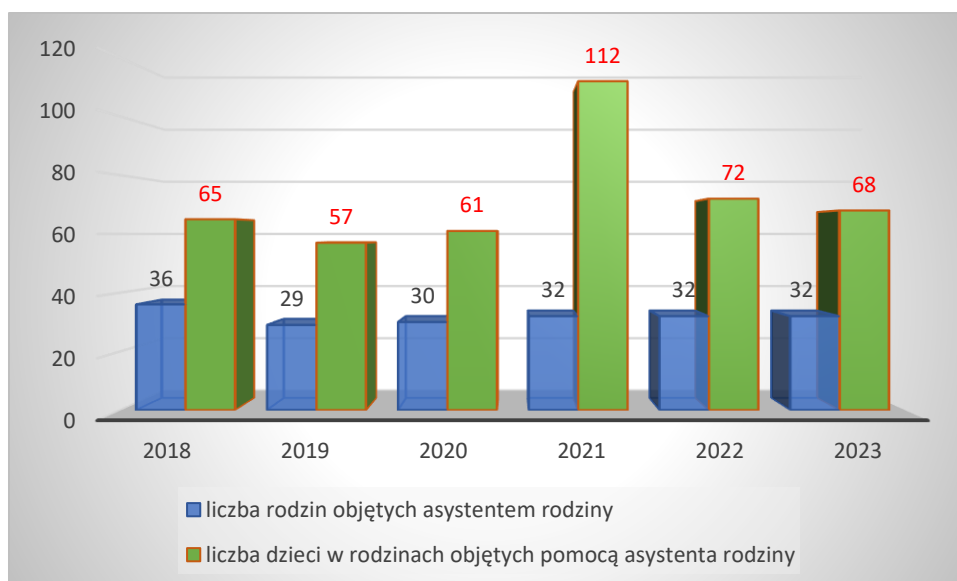
Beneficjenci, którzy korzystają z pomocy MGOPS w Jasieniu to osoby głównie bierne zawodowo, niepełnosprawne, długotrwale chore, a także nieradzące sobie w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego. Istotną rolę w działalności MGOPS odgrywa praca socjalna, która jest działalnością zawodową mającą na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności funkcjonowania w społeczeństwie. Przyczyny tych trudności wynikają z niskich kompetencji wychowawczych, rozbicia rodziny, przemocy, uzależnień, choroby, czy pogorszeniu statusu rodziny, w tym bezrobocia. Przy zapewnieniu wsparcia pomocy pracowników socjalnych, asystenta rodziny i pomocy z innych instytucji w znacznym stopniu daje szanse na pozostawienie dziecka w rodzinie biologicznej.

MGOPS w Jasieniu zobowiązany jest Ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, do realizacji zadań związanych ze wspieraniem rodziny, przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. W ramach tej działalności, w Ośrodku pracuje **dwóch asystentów rodziny**, świadcząc specjalistyczne wsparcie rodzinom z dziećmi, które z różnych przyczyn zagrożone są trafieniem do pieczy zastępczej. Praca asystenta ma przede wszystkim charakter wspierający, socjalny, wychowawczy i jest prowadzona głównie w miejscu zamieszkania rodziny. Zasadniczą formą jego pracy jest towarzyszenie, asystowanie rodzinie. Jednocześnie asystent rodziny może być również koordynatorem działań wielu innych służb społecznych, działających na rzecz danej rodziny. Zgodnie z art. 15 ust 4 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej liczba rodzin, z którymi jeden asystent rodziny może w tym samym czasie prowadzić pracę, jest uzależniona od stopnia trudności wykonywanych zadań, jednak nie może przekroczyć 15 rodzin. Wszystkie rodziny objęte wsparciem asystenta rodziny borykają się z wieloma problemami, na które oprócz zaburzeń w sferze opiekuńczo – wychowawczej, bezrobocia czy niepełnosprawności składają się także uzależnienia i przemoc. Wymaga to wielokierunkowości w realizacji zadań związanych ze wsparciem rodziny. Występujące niejednokrotnie małe zaangażowanie rodziny w poprawę swojej sytuacji, często powoduje wydłużenie okresu współpracy asystenta z rodziną.

Zgłoszenia o rodzinach zagrożonych kryzysem lub przeżywające trudności w sprawowaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych najczęściej są dokonywane do MGOPS przez instytucje mające kontakt z członkami rodziny zagrożonych. Są to przede wszystkim placówki oświatowe, kuratorzy, Policja itp. Jednostki te na podstawie posiadanej wiedzy przekazują informacje do Ośrodka w celu interwencji. Dodatkowo zdarza się, że podczas wywiadu środowiskowego w zakresie uzyskania pomocy finansowej, pracownik socjalny stwierdza problemy opiekuńczo-wychowawcze w rodzinie. Wówczas przeprowadzany jest wywiad środowiskowy oraz uruchomiona zostaje procedura włączenia takiej rodziny w pomoc asystenta rodziny. Niekiedy także środowisko społeczne, lokalne, np., najbliżsi sąsiedzi dokonują zgłoszenia do Ośrodka o zaobserwowanych problemach, patologicznych zachowaniach, niewłaściwym wypełnianiu zadań opiekuńczo-wychowawczych względem dzieci.

W 2023 r. wsparciem asystenta rodziny objęto z terenu gminy Jasień 32 rodziny. Liczba rodzin, z którą współpracowali asystenci rodziny w latach 2018-2023 nie ulegała dużym wahaniom, utrzymywała się na zbliżonym poziomie, choć w 2022 r. widoczny jest wzrost liczby dzieci objętych wsparciem asystentów rodziny (112 dzieci). W 2023 r. w rodzinach objętych pomocą asystentów rodziny przebywało łącznie 68 dzieci.

Wykres 9 Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w latach 2018-2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z MGOPS w Jasieniu

W zakresie monitorowania rodziny po zakończeniu pracy z asystentem rodziny, pracownicy socjalni dokonują wizyt w miejscu zamieszkania, kontrolują sytuację dzieci i rodzin zagrożonych kryzysem, a także występują z wnioskiem do szkół o udzielenie informacji i wyrażeniu opinii o dzieciach z rodzin, gdzie stwierdzono niewłaściwe wypełnianie zadań opiekuńczo-wychowawczych lub kryzys danej rodziny. w ten sposób monitorowana jest sytuacja rodzin, z którymi współpracował asystent rodziny.

W związku z realizacją ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej gmina Jasień w ramach zadań własnych pokrywała częściowo koszty wynikające ze sprawowania **pieczy zastępczej** nad dziećmi, które z różnych przyczyn nie mogły dłużej funkcjonować w środowisku rodziny biologicznej. Rodziny zastępcze zamieszkują na terenie gminy Jasień oraz sąsiednich gmin. W 2023 r. w 8 rodzinach zastępczych przebywało 10 dzieci. W ramach pieczy instytucjonalnej znajdowało się 3 dzieci. Liczba rodzin zastępczych w analizowanych latach 2018-2023 nie uległa dużym wahaniom, trzymuje się na zbliżonym poziomie. Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej instytucjonalnej uległa w 2023 r. zmniejszeniu.

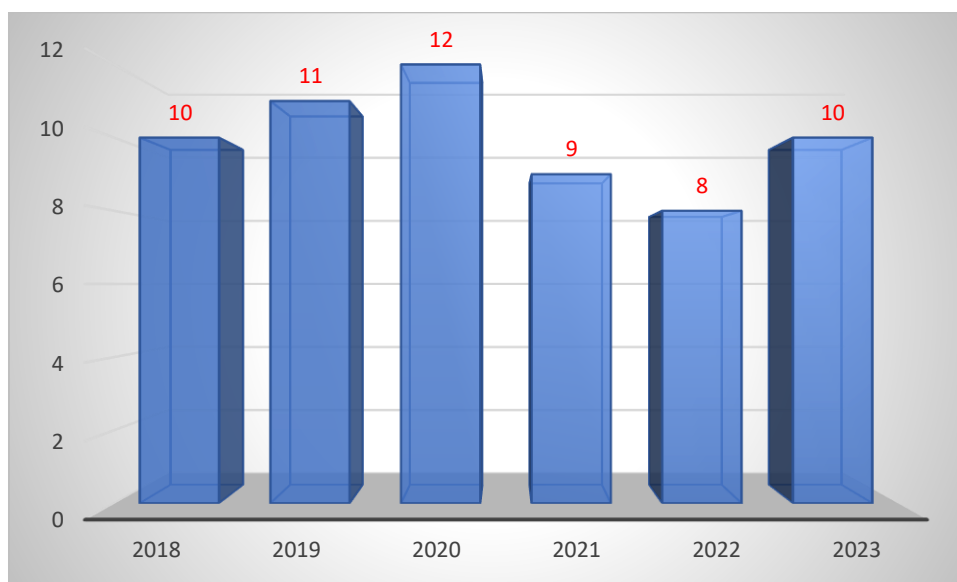
Tabela 7 Liczba rodzin zastępczych i dzieci przebywających w tych rodzinach z terenu gminy Jasień w latach 2018-2023

Wyszczególnienie	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba rodzin zastępczych	7	8	10	10	9	8
Liczba dzieci w pieczy zastępczej - rodziny	8	9	13	13	11	10
Liczba dzieci w pieczy zastępczej - piecza instytucjonalna	4	4	5	5	6	3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z MGOPS w Jasieniu

Problemy współczesnych rodzin w prawidłowym wypełnianiu ról rodzicielskich często związane są z innymi problemami i występującymi patologiami społecznymi. Wiele współczesnych rodzin boryka się z problemem alkoholizmu oraz występowania zjawiska przemocy domowej. Rodziny takie potrzebują pomocy i wsparcia głównie w zakresie psychologicznym, gdyż są to zjawiska patologiczne, do których bardzo często członkowie rodzin się nie przyznają. Zjawiska alkoholizmu i przemocy domowej uchodzą wciąż za problem „wstydlivy”, który trudno zdiagnozować. Jednakże dane pozyskane z MGOPS w Jasieniu pokazują, że na terenie gminy liczba złożonych **wniosek o leczenie odwykowe** dla osób nadużywających alkoholu przyjmowała tendencję wzrostowo spadkową, choć nie były to znaczące zmiany. W 2023 r. odnotowano 10 wniosków o leczenie odwykowe dla osób z terenu gminy, co w porównaniu z rokiem wcześniejszym wskazuje na wzrost o 2 osoby.

Wykres 10 Liczba złożonych wniosków o leczenie odwykowe w gminie Jasień w latach 2018-2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z MGOPS w Jasieniu

Występowanie **zjawiska przemocy domowej** jest również problemem społecznym, które trudno zdiagnozować. Bardzo często osoby doświadczające przemocy nie szukają pomocy, gdyż wstydzą się przyznać, że różne rodzaje przemocy ich dotyczą. Współcześnie definiuje się różne rodzaje przemocy (fizyczna, psychiczna, ekonomiczna, seksualna, cyberprzemoc) i coraz częściej doświadczają się także innych przemocy niż fizycznej. Nagminnie słyszy się o stosowaniu przemocy psychicznej czy cyberprzemocy, a w stosunku do kobiet często dochodzi również do stosowania przemocy ekonomicznej czy seksualnej. W dalszym ciągu przemoc domowa jest zjawiskiem patologicznym, którego doświadczają coraz większa liczba rodzin i osób. Skala zjawiska jest dużo większa niż pokazują to dane statystyczne.

Na terenie gminy Jasień działa **Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej (ZI)**. To grupa osób reprezentująca instytucje i organizacje, których celem jest podejmowanie działań

na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej. W skład ZI wchodzi przedstawiciele jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Policji, oświaty, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych oraz przedstawiciele sądu. Zespół Interdyscyplinarny integruje i koordynuje działania instytucji oraz specjalistów działających w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, w szczególności przez:

- diagnozowanie problemu przemocy domowej oraz sformułowanie działań pomocowych.
- podejmowanie działań pomocowych oraz interwencyjnych w środowisku zagrożonym przemocą domową.
- inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc.
- upowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym.

Według danych z MGOPS w Jasieniu na terenie gminy z powodu występowania przemocy domowej w 16 rodzinach prowadzona była procedura „Niebieskiej Karty”. Liczba rodzin, w których zakładana była „Niebieska Karta” uległa zmniejszeniu w ostatnich analizowanych latach. W 2023 r. stosowanie przemocy domowej odnotowano w 16 rodzinach, przemocą dotkniętych było 47 osób, w tym 4 dzieci. Dane dotyczące zjawiska przemocy domowej przedstawia poniższa tabela.

Tabela 8 Zjawisko przemocy domowej w gminie Jasień w latach 2018-2023

Wyszczególnienie	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba rodzin	17	24	13	21	20	16
Liczba osób	20	21	14	21	24	47
Liczba dzieci	0	3	4	1	7	4
Liczba rodzin objętych pomocą z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie (rodziny, w których prowadzona była procedura „Niebieskie Karty”)	17	24	13	21	20	16

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z MGOPS w Jasieniu

Działalność na rzecz rodziny realizowana jest także w ramach **Gminnej Komisji Rozwiązywania**

Problemów Alkoholowych (GKRPA). Do podstawowych zadań GKRPA należą:

1. Podejmowanie działań mających na celu zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych współuzależnionych, w tym: dokonywanie analizy potrzeb w tym zakresie.
2. Udzielanie osobom uzależnionym i członkom ich rodzin pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie, np. poprzez:
 - przyjmowanie wniosków o zastosowanie leczenia lub objęcie terapią,
 - motywowanie i zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego,

- kierowanie do biegłych w przedmiocie orzekania o uzależnieniu,
 - kierowanie spraw do sądu o wydanie orzeczenia o zastosowaniu wobec osób uzależnionych obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego,
 - podejmowanie działań zmierzających zapobieganiu przemocy w rodzinie,
 - kierowanie osób uzależnionych i uwikłanych w przemoc domową do specjalistów i instytucji świadczących usługi specjalistyczne,
 - inicjowanie działań zmierzających do animacji i aktywizacji środowiska lokalnego w niesieniu pomocy osobom z problemem alkoholowym i problemem przemocy,
 - inicjowanie i organizacja szkoleń, debat i konferencji w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień i przemocy w rodzinie,
 - organizowanie pomocy dzieciom ze środowisk zagrożonych marginalizacją, ze szczególnym uwzględnieniem problemów alkoholowych.
3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania przemocy, poprzez m.in.:
- inicjowanie działań na rzecz rozwiązywania problemów uzależnień, zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży,
 - inicjowanie i prowadzenie kampanii informacyjnych skierowanych do społeczności lokalnej,
 - podejmowanie działań o charakterze edukacyjnym ze szczególnym naciskiem na promocję zdrowego stylu życia, kierowanych do dzieci i młodzieży,
 - wspieranie realizacji pozalekcyjnych programów sportowych, opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.
4. Podejmowanie działań na rzecz ograniczenia dostępności alkoholu:
- prowadzenie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych,
 - podejmowanie działań wobec firm prowadzących reklamę napojów alkoholowych w sposób niezgodny z przepisami,
 - podejmowanie działań informacyjnych i profilaktycznych skierowanych do kierowców pojazdów mechanicznych,
 - prowadzenie kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych pod kątem zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż alkoholu.
5. Współpraca z instytucjami, organizacjami pozarządowymi i osobami fizycznymi w rozwiązywaniu problemów uzależnień i przemocy w rodzinie, poprzez: organizację i współorganizację szkoleń, debat, konferencji i imprez profilaktycznych, prowadzenie działań

o charakterze interdyscyplinarnym w zakresie przeciwdziałania i usuwania skutków problemów uzależnień i przemocy⁴.

W 2023 r. przeprowadzono 10 rozmów z osobą uzależnioną, co w porównaniu z latami wcześniejszymi wskazuje na spadek przeprowadzanych rozmów, a co za tym idzie prawdopodobieństwo występowania zjawiska uzależnienia alkoholowego w mniejszym zakresie. Z samymi członkami rodzin osób uzależnionych GKRPA przeprowadziła 5 rozmów. Do Komisji wpłynęło 10 wniosków o leczenie odwykowe. W analizowanych latach liczba kontroli punktów sprzedaży alkoholu na terenie gminy uległa zmniejszeniu, w 2023 r. przeprowadzono 4 kontrole. Również w ramach działalności GKRPA przeprowadzono 3 szkolenia dla członków Komisji.

Tabela 9 Działalność GKRPA na terenie gminy Jasień w latach 2018-2023

Wyszczególnienie	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba rozmów z osoba uzależnioną	30	21	25	27	8	10
Liczba rozmów z członkami rodzin	8	9	5	8	20	5
Wnioski o leczenie odwykowe	10	11	12	9	8	10
Wnioski do sądu o leczenie odwykowe	1	1	4	0	1	3
Liczba uruchomienia procedur NK	0	0	0	0	0	0
Kontrole punktów sprzedaży alkoholu	13	8	6	6	5	4
Szkolenia dla członków GKRPA	2	2	2	2	3	3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z UM Jasień

Realizacja form wsparcia w ramach profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania uzależnieniom ma miejsce także w ramach usług **Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego**. Punkt Informacyjno-Konsultacyjny ma stanowić pomost pomiędzy osobami uzależnionymi i ich rodzinami, a specjalistyczną pomocą, z której mogliby skorzystać. Zadaniem Punktu jest przede wszystkim szybka porada, informacja w zakresie możliwości leczenia, a także informacja o problemie samego uzależnienia czy przemocy. Z usług specjalisty psychoterapii uzależnień korzystają osoby uzależnione i członkowie ich rodzin.

Do zadań Punktu Konsultacyjnego należy w szczególności:

1. Prowadzenie działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień i przemocy w rodzinie.
2. Udzielanie osobom i rodzinom konsultacji oraz porad terapeutycznych, socjalnych i profilaktycznych w sprawach uzależnień i przemocy.

⁴ Zadania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, [BIP Gmina Jasień](#) (dostęp: 25.04.2024 r.)

3. Motywowanie osób współuzależnionych do ewentualnego podjęcia psychoterapii w zakładach leczenia odwykowego.
4. Wspomaganie osób pijących ryzykownie i szkodliwie w podjęciu decyzji w sprawie zmiany szkodliwego wzoru picia.
5. Motywowanie osób uzależnionych od alkoholu do podjęcia leczenia odwykowego oraz psychoterapii w zakładach leczenia odwykowego.
6. Udzielanie wsparcia osobom po zakończonej psychoterapii poprzez rozmowy podtrzymujące lub udział w grupach wsparcia.
7. Inicjowanie interwencji w przypadku rozpoznania zjawiska przemocy w rodzinie poprzez udzielenie stosownego wsparcia i informacji o możliwościach uzyskania pomocy i powstrzymania przemocy.
8. Gromadzenie aktualnych informacji o miejscach pomocy oraz kompetencjach służb i instytucji z terenu gminy, zajmujących się systemową pomocą dla rodziny.
9. Współdziałanie z innymi podmiotami zajmującymi się rozwiązywaniem problemów uzależnień oraz przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie⁵.

W 2023 r. z dostępności Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego w Jasieniu skorzystało łącznie 100 osób z problemem alkoholowym i członkowie ich rodzin. Udzielono łącznie 99 porad osobom borykającym się z problemem alkoholowym. W ramach działalności Punktu nie odnotowano porad dotyczących przemocy domowej.

Tabela 10 Działalność Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego w Jasieniu w latach 2018-2023

Wyszczególnienie	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Osoby z problemem alkoholowym i członkowie ich rodzin	157	121	88	121	183	100
Porady osobom z problemem alkoholowym i członkom ich rodzin	87	77	56	77	60	99
Liczba porad osobom doznającym przemocy domowej	3	2	-	5	12	0
Liczba porad osobom stosującym przemoc domową	3	3	-	2	-	0
Liczba rodzin objętych pomocą z powodu problemu alkoholowego	3	0	-	-	-	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z UM Jasień

Na przełomie lat 2018-2023 na terenie gminy Jasień prowadzono **różnorodne programy z obszaru profilaktyki uniwersalnej** skierowanej do dzieci i młodzieży oraz szereg działań niebędących ustrukturyzowanymi programami profilaktycznymi. W odpowiedzi na wzrastające potrzeby działań

⁵ Punkt Informacyjno-Konsultacyjny, [BIP Gmina Jasień](#) (dostęp: 25.04.2024 r.)

profilaktycznych w analizowanych latach zwiększyła się liczba działań profilaktycznych organizowanych przez GKRPA i ZI. Uzależnienia oraz przemoc domowa to zjawiska, którym należy przeciwdziałać poprzez szeroko rozumianą profilaktykę. W działania te angażowane są placówki oświatowe, organizacje pozarządowe, instytucje kultury, sołectwa itp. Celem działań profilaktycznych jest przeciwdziałanie zjawiskom uzależnień oraz występowania przemocy, ukazanie negatywnych skutków tych zjawisk poprzez wskazanie destrukcyjnych efektów ich działania na jednostkę, rodzinę, grupę społeczną. W 2023 r. na terenie gminy Jasień programy profilaktyczne realizowane były głównie poprzez organizację prelekcji, pogadanek, spektakle profilaktyczne, festyny i imprezy plenerowe oraz pozalekcyjne zajęcia sportowe. W 2023 r. w programach z obszaru profilaktyki uniwersalnej uczestniczyło 200 dzieci i młodzieży z terenu gminy. w imprezach sportowych wzięło udział ok. 300 osób, a w zajęciach pozalekcyjnych w zakresie rozwoju kultury fizycznej uczestniczyło ok. 90 dzieci.

Każdego roku na terenie Jasienia w Parku Miejskim oraz w centrum miasta w ramach dni profilaktyki organizowany jest **piknik pt. „Rodzina bez uzależnień”**. Celem tego wydarzenia jest integracja społeczna i propagowanie zdrowego stylu życia. W ramach tego dnia organizowane są teatryki dla dzieci, animacje, gry i zabawy dla całych rodzin itp.

Obszar realizacji działań profilaktycznych na terenie gminy wskazuje na coraz mniejszą liczbę działań w tym zakresie. W dobie wzrastających problemów społecznych, opiekuńczo-wychowawczych, rozluźnienia więzi rodzinnych, brakiem autorytetów i podatnością dzieci na eksperymentowanie z nałogami warto podjąć działania realizacji warsztatów profilaktycznych bądź innych form przeciwdziałania uzależnieniom, promowania aktywnego spędzania czasu wolnego, dbania o więzi rodzinne i społeczne.

Tabela 11 Programy profilaktyczne realizowane w gminie Jasień w latach 2018-2023

Wyszczególnienie	2018	2019	2020	2021	2022	2023
	Liczba uczestników					
Programy z obszaru profilaktyki uniwersalnej skierowane do dzieci i młodzieży	644	65	0	403	448	200
Jednorazowe prelekcje, pogadanki	240	0	120	-	70	0
Spektakle	330	0	0	250	0	0
Festyny i inne imprezy plenerowe (poza sportowymi)	-	500	-	-	-	-
Imprezy sportowe (turnieje, wyścigi, olimpiady)	-	-	-	-	-	300
Pozalekcyjne zajęcia sportowe	-	-	-	-	90	90

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z UM Jasień

W ramach wspierania rodzin i dzieci dotkniętych kryzysem w Jasieniu organizowane jest wsparcie dla dzieci w postaci działalności **Placówki Wsparcia Dziennego, tj. świetlica dla dzieci i młodzieży TĘCZA**. Podczas wakacji Placówka Wsparcia Dziennego organizuje dla dzieci również zajęcia wakacyjne. W 2023 r. w ramach tego wsparcia objęto pomocą 12 rodzin, zorganizowano 4 działania wspierające, w których uczestniczyło 15 dzieci.

Tabela 12 Liczba rodzin i dzieci objętych wsparciem w formie Placówki Wsparcia Dziennego w latach 2018-2023

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020	2021	2023
Liczba rodzin objętych wsparciem dla dzieci	12	13	12	11	12	12
Liczba dzieci korzystających ze wsparcia	15	15	15	15	15	15
Liczba form wsparcia – np. festyn, świetlica, wypoczynek itp.	4	4	4	4	4	4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z UM Jasień

Dodatkowo w ramach polityki wspierania rodzin na terenie gminy Jasień realizowane są również inne usługi i wsparcie, które są kierowane do mieszkańców gminy. Do 2020 r. Urząd Miejski w Jasieniu realizował wypłatę świadczeń „Dobry start”, a do 2022 r. wypłacał również świadczenie wychowawcze 500+. W ramach wspierania rodzin realizowana jest także wypłata świadczeń „Za życiem” oraz przyznawane są dodatki mieszkaniowe dla najuboższych rodzin. MGOPS jest realizatorem Karty Dużej Rodziny, których wydawanie na przestrzeni ostatnich 6 lat zdecydowanie wzrosło. W poniższej tabeli uwzględniono dane dotyczące różnych zadań realizowanych na rzecz wspierania rodzin z terenu gminy Jasień.

Tabela 13 Inne zadania wspierające rodziny z terenu gminy Jasień w latach 2018-2023

Wyszczególnienie	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba rodzin korzystających ze świadczenia wychowawczego	359	376	320	320	300	-
Liczba rodzin korzystających ze świadczenia „Dobry start”	532	556	541	-	-	-
Liczba rodzin korzystających z jednorazowego świadczenia „Za życiem”	2	0	1	0	0	1
Liczba rodzin korzystających z dodatków mieszkaniowych	63	48	37	31	29	20
Liczba rodzin korzystających z dodatków energetycznych	49	50	66	51	10	-
Liczba rodzin korzystających ze stypendium szkolnego	-	130	105	88	71	58
Liczba rodzin korzystających z funduszu alimentacyjnego	36	36	25	24	24	17
Liczba rodzin korzystających z Karty Dużej Rodziny	6	53	23	19	72	70
Liczba rodzin korzystających z poradnictwa specjalistycznego	12	24	15	15	40	32
Liczba rodzin korzystających z interwencji kryzysowej	0	0	0	3	0	2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z UM Jasień oraz MGOPS w Jasieniu

Zgodnie z ustawą z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” Urząd Miejski oraz MGOPS w Jasieniu realizują zadania polegające na wspieraniu matek i rodzin, które doświadczyły narodzin dziecka chorego, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu. W tym zakresie rodziny otrzymują wsparcie w postaci zapewnienia dostępu do informacji w zakresie rozwiązań wspierających rodziny oraz kobiety w ciąży, zapewnienie kobietom w ciąży dostępu do diagnostyki prenatalnej, a także zapewnienie jednorazowego świadczenia z tytułu urodzenia dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. W 2023 r. z jednorazowego świadczenia „Za życiem” skorzystała 1 rodzina.

Zadania w zakresie wspierania rodziny i jej członków realizowane są również przy współpracy z innymi podmiotami i organizacjami z terenu gminy i powiatu. MGOPS w Jasieniu współpracuje z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Żarach, Policją, kuratorami sądowymi, placówkami oświatowymi, instytucjami kulturowymi oraz organizacjami społecznymi.

VI. Analiza SWOT

W analizie strategicznej szczególne znaczenie odgrywa zintegrowana metoda typu SWOT (ang. Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats). Jest to narzędzie badawcze kompleksowo określające mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia, niezbędne do zdiagnozowania obecnej sytuacji oraz prognozowanych skutków. Polega ona na zidentyfikowaniu czterech wymienionych grup czynników i określeniu ich wpływu pozytywnego, jak i negatywnego na sytuację gminy Jasień.

W omawianej analizie wyróżnia się etapy: identyfikację i analizę mocnych i słabych stron, a także identyfikację i analizę szans i zagrożeń.

Tabela 14 Analiza SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - spadek liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej, - spadek liczby przyznawanych świadczeń pieniężnych i niepieniężnych, - spadek liczby rodzin i osób korzystających z pomocy na dożywianie, - spadek liczby udzielanych zasiłków stałych, celowych, okresowych i specjalnych, - spadek liczby świadczeń opiekuńczych ogółem, 	<ul style="list-style-type: none"> - spadek liczby mieszkańców w gminie, - wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym, wzrost wskaźnika obciążenia demograficznego osobami starszymi, - ujemny przyrost naturalny, - ujemne saldo migracji, - wysoki poziom długotrwałego bezrobocia, - wzrost liczby osób korzystających z pomocy społecznej (niefinansowej),

<ul style="list-style-type: none"> - dobra znajomość środowiska lokalnego przez pracowników socjalnych, - dobra współpraca z innymi organizacjami i instytucjami na rzecz rodziny i dzieci, - powołanie asystenta rodziny, jako osoby bezpośrednio wspierającej rodziny zagrożone, - działalność profilaktyczna i edukacyjna Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, - działalność Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej, - dostępność do bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego w ramach Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego, - funkcjonowanie Placówki Wsparcia Dziennego; - funkcjonowanie Domu Dziennego Pobytu Seniora; - realizacja różnorodnych programów profilaktycznych w środowisku szkolnym na rzecz dzieci i młodzieży (prelekcje, pogadanki, konkursy, festyny), - podejmowanie różnorodnych działań aktywizujących społeczeństwo oraz przeciwdziałających rozwojowi negatywnych zjawisk społecznych. 	<ul style="list-style-type: none"> - wysoki wskaźnik liczby rodzin objętych pracą socjalną, - wzrost liczby świadczeń pielęgnacyjnych, - korzystanie z pomocy społecznej w wyniku długotrwałej choroby lub niepełnosprawności, - niska aktywność społeczna mieszkańców, - zanik pozytywnych wzorców zachowań w rodzinach dysfunkcyjnych, odrzucenie autorytetu szkoły/nauczyciela, - wzrost liczby osób dotkniętych przemocą domową, - utrzymujący się wysoki wskaźnik rodzin i osób objętych wsparciem asystentów rodziny, - występowanie na terenie gminy problemu uzależnień i przemocy domowej, - niewystarczająca ilość „animatorów kultury” – osób propagujących zdrowy styl życia i efektywne wykorzystanie czasu wolnego przez dzieci i młodzież, - ograniczenia finansowe, które uniemożliwiają realizację wielu działań profilaktycznych i zakładanych programów, - pogłębiające się problemy i izolacja społeczna rodzin dysfunkcyjnych.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami wspierającymi rodziny z terenu gminy, - wzrost pozyskiwanych funduszy na realizację projektów i programów ukierunkowanych na wspomaganie i rozwój rodzin, - promowanie idei wolontariatu, 	<ul style="list-style-type: none"> - zanik więzi i tradycji rodzinnych, - pogłębiające się kryzysy współczesnych rodzin (rozwoły, separacje), - wzrost liczby rodzin borykających się z problemem alkoholizmu, przemocy domowej, - wzrost patologicznych zachowań wśród dzieci i młodzieży, narastająca agresja i przemoc,

<ul style="list-style-type: none">- wzmocnienie więzi rodzinnych, odbudowa autorytetu rodzica, budowanie systemu bezpieczeństwa rodzinnego,- eliminacja negatywnych zjawisk społecznych na terenie gminy, w tym uzależnień i przemocy domowej,- realizacja projektów z zakresu cyberbezpieczeństwa,- integracja społeczna mieszkańców gminy, poprzez organizację i udział w różnorodnych formach kulturalnych, edukacyjnych, sportowych,- aktywniejsza działalność organizacji społecznych na rzecz dzieci i młodzieży,- budowa spójnego systemu na rzecz pomocy rodzinom dysfunkcyjnym,- podjęcie działań w celu minimalizacji negatywnych zjawisk społecznych (działania profilaktyczne, kampanie społeczne, akcje profilaktyczne).	<ul style="list-style-type: none">- pogłębiający się kryzys rodzin w wyniku bezrobocia, długotrwałej choroby czy niepełnosprawności,- pogłębiające się problemy opiekuńczo-wychowawcze w rodzinach dysfunkcyjnych z terenu gminy.
---	--

Źródło: opracowanie własne

VII. Cele Programu

Realizacja *Gminnego programu wspierania rodziny w gminie Jasień na lata 2024-2026* ma dążyć do osiągnięcia zakładanego **celu głównego**, jakim jest:

WSPIERANIE RODZIN W WYPEŁNIANIU I PRZYWRACANIU FUNKCJI OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH

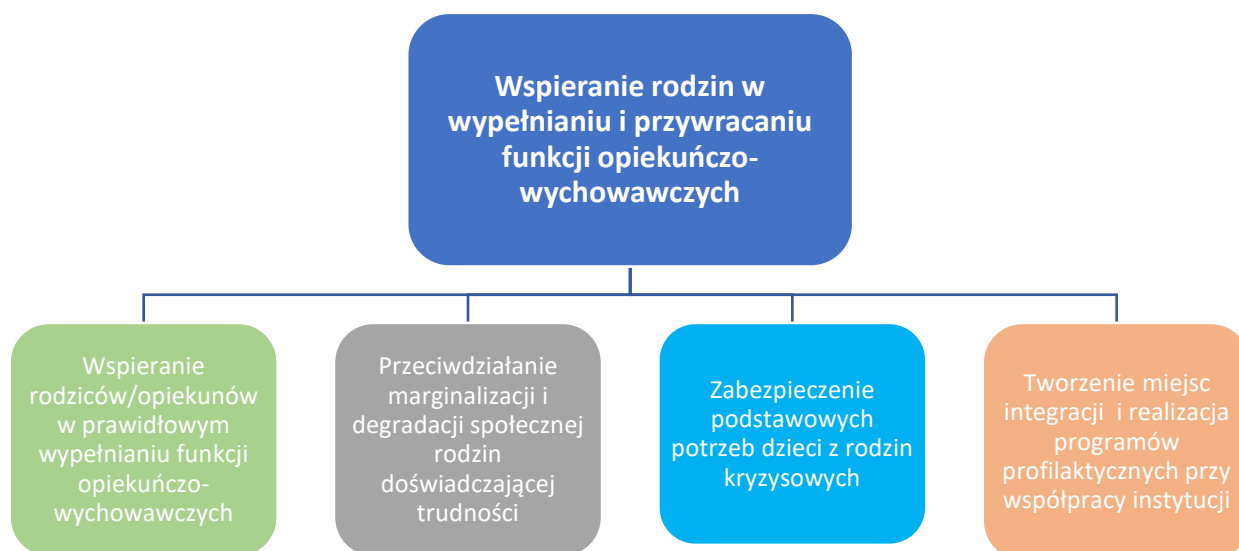
We współczesnym świecie dostrzega się wiele negatywnych działań, które destrukcyjnie wpływają na rodziny, prawidłowy rozwój i wychowanie dzieci, rozluźnienie więzi rodzinnych. Nie tylko uzależnienia czy brak pracy powodują współczesny kryzys polskich rodzin. Dużym problemem jest tempo życia, brak czasu dla siebie, współmałżonka, dzieci. Widoczny jest coraz częściej brak odpowiednich wzorców zachowań, nieodpowiedni system wychowawczy, brak dialogu między rodzicami a dziećmi. Dużym problemem jest także brak autorytetu szkoły i pedagogów jako instytucji wspomagających

prawidłowy rozwój dzieci. Współczesny młody człowiek boryka się dodatkowo z cyberprzemocą rówieśniczą, problemami wychowawczymi w placówkach oświatowych oraz presją społeczną w postaci bycia odpowiednio ubranym, posiadania rzeczy materialnych itp. Narastające problemy w życiu młodego człowieka i nieumiejętność ich rozpoznawania, często jest przyczyną licznych problemów natury psychicznej, depresji, prób samobójczych. Dzieci mają często zaniżone poczucie własnej wartości, czują się osamotnione i tracą poczucie bezpieczeństwa. Dom rodziny nie stanowi dla nich azylu, bezpiecznego miejsca, a rodzice przestają być autorytetami w sprawach wychowawczych. Dlatego współcześnie głośno mówi się o „kryzysie rodzin”, który wynika z kumulacji wielu negatywnych i długofalowych działań, jakie następują w wielu rodzinach.

Realizacja *Gminnego programu wspierania rodziny w gminie Jasień na lata 2024-2026* jest szansą na minimalizację zdiagnozowanych i występujących na terenie gminy problemów rodzin, w których widoczny jest jej kryzys na różnych poziomach i z różnych przyczyn. Osiągnięcie celu głównego niniejszego Programu będzie możliwe poprzez realizację zaplanowanych celów strategicznych, na podstawie których wyznaczone zostały kierunki działań mające wesprzeć rodziny borykające się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, przemocą domową, uzależnieniami itp.

Realizacja celu głównego zostanie osiągnięta dzięki realizacji następujących celów szczegółowych:

Schemat 1 Cel strategiczny i cele szczegółowe realizacji Programu

Źródło: opracowanie własne

VIII. Kierunki interwencji

Dokonanie diagnozy społecznej na potrzeby niniejszego Programu pozwoliło na określenie celu głównego oraz celów szczegółowych. Niniejsze cele zamierza się osiągnąć poprzez kontynuację prowadzonych dotychczas działań przez Urząd Miejski i MGOPS w Jasieniu oraz poprzez podejmowanie nowych inicjatyw społecznych ukierunkowanych na realizowanie wspólnej polityki instytucjonalnej na rzecz wzmocnienia rodziny znajdującej się w kryzysie. Zaproponowane działania do realizacji zostały opracowane w obszarze celów szczegółowych.

Tabela 15 Kierunki strategicznej interwencji w ramach realizacji Gminnego programu wspierania rodzin w gminie Jasień na lata 2024-2026

Lp.	Zadania	Wskaźnik realizacji działań	Wartość wskaźnika	Realizator/ Partnerzy
<ul style="list-style-type: none"> Wspieranie rodziców/opiekunów w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych 				
1.	Monitorowanie sytuacji dziecka w rodzinach przeżywających trudności lub zagrożonych kryzysem.	<ul style="list-style-type: none"> liczba rodzin, w których sytuacja dzieci jest monitorowana liczba dzieci, których sytuacja jest monitorowana 	<ul style="list-style-type: none"> <30/rok <40/rok 	MGOPS, placówki oświatowe
2.	Analiza sytuacji rodzin zagrożonych kryzysem.	<ul style="list-style-type: none"> liczba rodzin przeżywających trudności objętych wsparciem liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem 	<ul style="list-style-type: none"> <30/rok <40/rok 	MGOPS, placówki oświatowe
3.	Objęcie pomocą finansową i rzeczową rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej.	<ul style="list-style-type: none"> liczba rodzin z dziećmi objętych pomocą społeczną liczba rodzin korzystających z posiłku liczba dzieci korzystających z posiłku liczba rodzin z dziećmi korzystających z zasiłków celowych na zakup żywności lub posiłku liczba osób korzystających ze świadczeń liczba osób korzystających ze świadczeń Funduszu Alimentacyjnego liczba rodzin z dziećmi korzystających z pomocy żywnościowej liczba rodzin z dziećmi korzystających z dodatków mieszkaniowych 	<ul style="list-style-type: none"> <100/rok <38/rok <45/rok <20/rok <200/rok <20/rok <50/rok <20/rok 	MGOPS, Urząd Miejski, placówki oświatowe

Gminny program wspierania rodziny w gminie Jasień na lata 2024-2026

Lp.	Zadania	Wskaźnik realizacji działań	Wartość wskaźnika	Realizator/ Partnerzy
4.	Motywowanie do utrzymywania kontaktów rodziców biologicznych z dzieckiem umieszczonym w pieczy zastępczej.	- liczba rodzin objętych pracą socjalną	<10/rok	MGOPS
5.	Udzielanie pomocy rodzinom wielodzietnym.	- liczba rodzin objętych pomocą z tytułu wielodzietności - liczba wydanych Kart Dużej Rodziny	<10/rok >70/rok	MGOPS
6.	Objęcie wsparciem materialnym rodzin z dzieckiem niepełnosprawnym udzielenie świadczeń „Za życiem”.	- liczba świadczeń - liczba rodzin korzystających z jednorazowego świadczenia w wys. 4.000 zł	>1/rok ≥1/rok	UM i MGOPS
7.	Wsparcie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przy pomocy rodzin wspierających.	- liczba rodzin wspierających - liczba dzieci objętych wsparciem	>4/rok ≥10/rok	MGOPS
8.	Objęcie wsparciem rodzin przez asystentów rodziny, przygotowanie planu pracy, realizacja zadań	- liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny - liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem asystenta rodziny	<32/rok <68/rok	MGOPS, asystent rodziny

Gminny program wspierania rodziny w gminie Jasień na lata 2024-2026

Lp.	Zadania	Wskaźnik realizacji działań	Wartość wskaźnika	Realizator/ Partnerzy
9.	Praca socjalna prowadzona z rodziną przeżywającą trudności opiekuńczo – wychowawcze	- liczba rodzin z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi objęta pracą socjalną	>30/rok	MGOPS
10.	Instytucjonalna współpraca socjalna na rzecz rodziny pogłębionej w kryzysie (uzależnienia, przemoc w rodzinie)	- liczba rodzin z dziećmi z problemem przemocy w rodzinie objętych pracą socjalną - liczba rodzin z dziećmi z problemem uzależnienia członka rodziny od alkoholu/środków psychoaktywnych objętych pracą socjalną	<20/rok <20/rok	MGOPS, ZI, GKRPA, organizacje społeczne, placówki oświatowe, Policja
• Przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej rodzin doświadczającej trudności				
11.	Interdyscyplinarna współpraca pomiędzy lokalnymi instytucjami i podmiotami działającymi na rzecz wsparcia rodzin i dzieci.	- liczba kontaktów nawiązywanych w ramach współpracy z lokalnymi instytucjami, placówkami, podmiotami, organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz wsparcia rodzin i dzieci	<2/rok	MGOPS, ZI, GKRPA, organizacje społeczne, Rady Sołeckie, instytucje kultury, placówki oświatowe, Policja
12.	Udzielanie zasiłków stałych, celowych i okresowych dla rodzin.	- liczba przyznanych zasiłków stałych - liczba przyznanych zasiłków okresowych - liczba przyznanych zasiłków celowych	<60/rok <50/rok >90/rok	MGOPS

Gminny program wspierania rodziny w gminie Jasień na lata 2024-2026

Lp.	Zadania	Wskaźnik realizacji działań	Wartość wskaźnika	Realizator/ Partnerzy
13.	Objęcie wsparciem i poradnictwem matki i rodziny, które doświadczyły narodzin dziecka niepełnosprawnego.	- liczba rodzin korzystających ze wsparcia - liczba i rodzaj udzielonej pomocy	≥ 1 /rok ≥ 5 /rok	MGOPS, asystent rodziny
14.	Dostępność Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego jako forma specjalistycznego poradnictwa rodzinnego.	- liczba osób korzystających z usług Punktu - liczba udzielonych porad specjalistycznych	> 90 /rok > 90 /rok	MGOPS, GKRPA, ZI
15.	Realizacja rządowych programów wspierania rodziny.	- liczba realizowanych programów - kwota pozyskanych dofinansowań	≥ 1 /rok > 5 tys. zł/rok	MGOPS, Urząd Miejski, placówki oświatowe, organizacje społeczne, instytucje kultury
16.	Organizowanie specjalistycznego poradnictwa psychologicznego i pedagogicznego w placówkach oświatowych.	- liczba dzieci objętych wsparciem	≥ 20 /rok	MGOPS, placówki oświatowe,
17.	Organizacja warsztatów/szkoleń (stosownie do zdiagnozowanych potrzeb) w celu wzmocnienia rodziców w wypełnianiu ról społecznych	- liczba przeprowadzonych szkoleń/warsztatów	≥ 1 /rok	MGOPS, placówki oświatowe,

Gminny program wspierania rodziny w gminie Jasień na lata 2024-2026

Lp.	Zadania	Wskaźnik realizacji działań	Wartość wskaźnika	Realizator/ Partnerzy
18.	Organizowanie integracyjnych spotkań rodzinnych (festyny rodzinne, pikniki, itp.)	- liczba zorganizowanych spotkań - liczba uczestników	>2/rok >250/rok	MGOPS, Rady Sołeckie, GKRPA, organizacje społeczne, placówki oświatowe, instytucje kultury
<ul style="list-style-type: none"> Zabezpieczenie podstawowych potrzeb dzieci z rodzin kryzysowych 				
19.	Współpraca podmiotów pracujących z rodzinami w zakresie kreowania i upowszechniania pozytywnych wzorców funkcjonowania rodziny.	- liczba i rodzaj współpracy z innymi podmiotami	>4/rok	MGOPS, instytucje kultury i placówki oświatowe
20.	Udzielanie pomocy w formie: stypendiów, zasiłków szkolnych, wyprawki szkolnej oraz specjalnych rządowych programów pomocy dzieciom i uczniom.	- liczba rodzin/ dzieci korzystających ze stypendiów szkolnych - liczba rodzin/ dzieci korzystających z wyprawek w ramach rządowego programu	<58/rok >500/rok	Urząd Miejski, placówki oświatowe
21.	Pomoc w formie dożywiania dzieci i młodzieży w szkołach	- liczba dzieci i młodzieży korzystających z pomocy w formie gorącego posiłku w szkole	≤45/rok	MGOPS
22.	Organizowanie czasu wolnego dzieciom i młodzieży poprzez sport, rekreację i kulturę.	- liczba zorganizowanych form wsparcia - liczba uczestników	>2/rok >20/rok	Instytucje kultury, placówki oświatowe, kluby

Gminny program wspierania rodziny w gminie Jasień na lata 2024-2026

Lp.	Zadania	Wskaźnik realizacji działań	Wartość wskaźnika	Realizator/ Partnerzy
				sportowe, Placówka Wsparcia Dziennego
23.	Organizowanie wycieczek dzieciom w formie kolonii, półkolonii, zimowisk.	- liczba zorganizowanych form wycieczek - liczba dzieci objętych wsparciem	≥1/rok >15/rok	MGOPS, GKRPA, Rady Sołeckie
24.	Wspieranie i propagowanie idei wolontariatu oraz innych form aktywności społecznej.	- liczba działań wolontarystycznych - liczba wolontariuszy	≥1/rok >3/rok	MGOPS, placówki oświatowe, instytucje kultury, organizacje społeczne
25.	Edukacja w rodzinach zagrożonych przemocą służąca wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców.	- liczba działań na rzecz rodziny	≥2/rok	MGOPS, placówki oświatowe, instytucje kultury
26.	Organizowanie dla dzieci pomocy w ramach prowadzonej Placówki Wsparcia Dziennego.	- liczba działających placówek - liczba dzieci objętych wsparciem	≥1/rok >15/rok	UM
• Tworzenie miejsc integracji i realizacja programów profilaktycznych przy współpracy instytucji				
27.	Realizacja programów profilaktycznych dla dzieci, rodziców i nauczycieli.	- liczba zorganizowanych działań profilaktycznych - liczba uczestników działań	≥2/rok >250/rok	MGOPS, placówki oświatowe, instytucje kultury, GKRPA

Gminny program wspierania rodziny w gminie Jasień na lata 2024-2026

Lp.	Zadania	Wskaźnik realizacji działań	Wartość wskaźnika	Realizator/ Partnerzy
28.	Doskonalenie zawodowe pracowników instytucji i podmiotów zajmujących się pomocą dziecku i rodzinie.	- liczba odbytych szkoleń - liczba przedstawicieli instytucji, podmiotów biorących udział w szkoleniach	≥ 1 /rok >5/rok	MGOPS, Urząd Miejski, Policja, pedagodzy
29.	Dostępność pomocy psychologicznej dla dzieci i młodzieży jako forma specjalistycznego poradnictwa.	- liczby dzieci objętych wsparciem - liczba godzin specjalistycznego poradnictwa	>20/rok >200/rok	MGOPS, GKRPA, ZI, placówki oświatowe,
30.	Zapewnienie innych form wsparcia dla rodzin.	- inne rodzaje wsparcia	≥ 1 /rok	MGOPS, instytucje kultury, placówki oświatowe, Urząd Miejski

Źródło: opracowanie własne

Planowane działania będą realizowane przez cały okres obowiązywania Programu, tj. w latach 2024-2026.

IX. Adresaci Programu

Adresatami *Gminnego programu wspierania rodziny w gminie Jasień na lata 2024-2026* są:

- rodziny, w tym niewydolne wychowawczo, niezaradne życiowo,
- rodziny, w których występują problemy wychowawczo-opiekuńcze,
- rodziny żyjące w ubóstwie, w tym dotknięte bezrobociem,
- rodziny, w których występuje zjawisko uzależnienia i przemocy domowej,
- rodziny z problemem długotrwałej choroby i niepełnosprawności,
- dzieci i młodzież zagrożona niedostosowaniem społecznym,
- dzieci i młodzież przeżywające trudności wychowawcze, doświadczające przemocy oraz borykające się z problemami psychicznymi.

Program skierowany jest przede wszystkim do wszystkich rodzin wychowujących dzieci na terenie gminy Jasień, w szczególności tych przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej oraz zagrożonych umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej. Program adresowany jest również do rodzin, którym sąd ograniczył władzę rodzicielską lub które zostały pozbawione władzy rodzicielskiej, a także tych, których dzieci przebywają już w pieczy zastępczej (rodzinnej lub instytucjonalnej). Jego realizacja polegać będzie na zasadach współdziałania w koalicji z partnerami środowiska lokalnego, tj. instytucjami państwowymi, samorządowymi, służbą zdrowia, organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami, które specjalizują się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny. Dzięki wspólnie podejmowanym działaniom realizowane będą odpowiednie działania umożliwiające wszechstronną i skuteczną pomoc rodzinie.

X. Oczekiwane rezultaty

Spodziewanymi rezultatami realizacji *Gminnego programu wspierania rodziny w gminie Jasień na lata 2024-2026* są:

1. Poprawa funkcjonowania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych i przywrócenie im zdolności do wypełniania obowiązków rodzicielskich;
2. Ograniczenie występowania zjawiska wykluczenia społecznego rodzin z różnego rodzaju dysfunkcjami, w tym rodzin z problemem przemocy domowej, rodzin z uzależnieniami;
3. Współpraca rodziców z instytucjami w celu powrotu dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej do rodziny biologicznej;
4. Podniesienie świadomości społeczności lokalnej w zakresie dostępnych form wsparcia dla rodzin przeżywających trudności lub nimi zagrożonych;
5. Wspieranie dzieci i młodzieży w ich rozwoju i funkcjonowaniu w rodzinach dysfunkcyjnych;

6. Rozwijanie współpracy instytucji podmiotów i organizacji pozarządowych na rzecz wspierania dziecka i rodziny.

XI. Finansowanie Programu

Gminny program wspierania rodziny w gminie Jasień na lata 2024-2026 będzie finansowany w ramach następujących środków:

1. środki własne z budżetu gminy;
2. środki finansowe poszczególnych podmiotów odpowiedzialnych za realizację zadań określonych w programie;
3. środki pozabudżetowe pozyskane na zadania związane z realizacją Programu: dotacje celowe z budżetu państwa, dotacje na realizację rządowych programów wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz inne środki zewnętrzne, np. środki unijne.

XII. Monitoring i ewaluacja

Nieodzownym elementem towarzyszącym wdrażaniu Programu jego monitorowanie i ocena jego realizacji. Wskazane działania będą miały za zadanie ocenę skuteczności Programu, co pozwoli na bieżące podejmowanie ewentualnych działań korygujących. Ocena poszczególnych działań odbywać się będzie na podstawie corocznej analizy realizacji założeń Programu. Ocena, ta w postaci sprawozdania z przebiegu realizacji Programu zostanie przedłożona Burmistrzowi Jasienia oraz Radzie Miejskiej **do końca marca każdego roku**, po upływie pełnego roku realizacji Programu. Sprawozdanie będzie obejmowało między innymi dane z zakresu celów operacyjnych oraz informacji o wielkości osiągniętych wskaźników. Program będzie miał charakter otwarty, a jego ewaluacja będzie prowadzona zależnie od aktualnie występujących potrzeb.

XIII. Podsumowanie

Przedstawione w Programie działania mają charakter wspierający rodziny, mają wzmocnić ich zasoby i kompetencje w wypełnianiu funkcji rodzicielskich. Działania te mają systemowo wspierać rodziny, które doświadczają trudności opiekuńczo-wychowawczych, a w konsekwencji pozwolą rodzinom odzyskać poczucie własnej sprawczości i powrócić do prawidłowego wykonywania zadań i funkcji wynikających z jej istoty. Pozwolą również zatrzymać dziecko w jego rodzinie naturalnej lub umożliwią powrót do niej, w razie czasowego umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej. Osiągnięcie tego celu będzie możliwe tylko przy współpracy instytucji powołanych do wspierania rodziny, przy współpracy i współdziałaniu ze strony rodzin, gdyż osiągnięcie zakładanych celów w znacznej mierze jest zależne od członków rodzin, ich motywacji do zmiany sytuacji i przezwyciężania trudności.

XIV. Spis wykresów i tabel

Spis tabel

Tabela 1 Liczba osób znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy w latach 2018-2023	9
Tabela 2 Liczba rodzin objętych pracą socjalną w gminie Jasień w latach 2018-2023	11
Tabela 3 Liczba rodzin, osób i dzieci korzystających z pomocy dożywiania w latach 2018-2023	12
Tabela 4 Liczba przyznanych zasiłków stałych, okresowych i celowych w gminie Jasień w latach 2018-2023	12
Tabela 5 Liczba rodzin korzystających z zasiłków według powodu przyznanej pomocy w latach 2018-2023	13
Tabela 6 Liczba świadczeń pielęgnacyjnych, zasiłków pielęgnacyjnych i świadczeń opiekuńczych w latach 2018-2023	15
Tabela 7 Liczba rodzin zastępczych i dzieci przebywających w tych rodzinach z terenu gminy Jasień w latach 2018-2023	17
Tabela 8 Zjawisko przemocy domowej w gminie Jasień w latach 2018-2023	19
Tabela 9 Działalność GKRPA na terenie gminy Jasień w latach 2018-2023	21
Tabela 10 Działalność Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego w Jasieniu w latach 2018-2023	22
Tabela 11 Programy profilaktyczne realizowane w gminie Jasień w latach 2018-2023	23
Tabela 12 Liczba rodzin i dzieci objętych wsparciem w formie Placówki Wsparcia Dziennego w latach 2018-2023	24
Tabela 13 Inne zadania wspierające rodziny z terenu gminy Jasień w latach 2018-2023	24
Tabela 14 Analiza SWOT	25
Tabela 15 Kierunki strategicznej interwencji w ramach realizacji Gminnego programu wspierania rodzin w gminie Jasień na lata 2024-2026	30

Spis wykresów

Wykres 1 Liczba ludności w gminie Jasień w latach 2018-2022	7
Wykres 2 Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi w gminie Jasień latach 2018-2022	7
Wykres 3 Przyrost naturalny w gminie Jasień w latach 2018-2022	8
Wykres 4 Saldo migracji w gminie Jasień w latach 2018-2022	8
Wykres 5 Liczba osób bezrobotnych w gminie Jasień w latach 2018-2023	9
Wykres 6 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na podstawie wydanych decyzji w latach 2018-2023	10
Wykres 7 Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy społecznej w latach 2018-2023	11

Wykres 8 Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych w gminie Jasień w latach 2018-2023	14
Wykres 9 Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w latach 2018-2023.....	17
Wykres 10 Liczba złożonych wniosków o leczenie odwykowe w gminie Jasień w latach 2018-2023 ..	18

Spis schematów

Schemat 1 Cel strategiczny i cele szczegółowe realizacji Programu	28
---	----